

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési díj:
 Egy évre . . . . . 6 for.
 8 óra . . . . . 4 „
 4 óra . . . . . 2 „

FELVIDÉK

Hirdetések,
 a legjutányosb áron közli-
 tetnek:
 bélyegdíj: minden beiktatásért 30. kr. fizetendő.

VEGYES TARTALMU HETILAP

8

**az ung-megyei gazdasági egyesület, az ung-szerednyei borászati társulat,
 és az ungmegyei takarékpénztár**

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az előfizetési díjak, kéziratok, s reclamatiók a kiadó-szerkesztőhöz küldendők. Lakása Szobránczi utca 913 szám.

Első évi folyam

8. szám

Unghvár, június 20. 1863.

Az ungmegyei első versenyszántás s lófuttatás Kaposon.

A „Felvidék”-ben közlött előzmények utáni sejtelmünkben a kaposi gazdasági ünnepélyt illetőleg nem csak nem csalódtunk; de az — a közvélemény egyhangú nyilatkozatát vizsgálhatjuk egyedül — várakozásunkat felülmulta.

E tekintetben legtöbbet az ungmegyei összes közönség élénk részvétele tett. Együtt láttuk 4 egész 5000-nyi tömegben a megye gazdasági tekintélyeit, a közélet ismertebb férfait, az unghvár városi társas kör kiválóbb tagjait. A megye hölgy-koszorujából igen kevesen hiányoztak. — A földművelő nép pedig a szomszéd falvakban is munkaszünetelt s már kora reggel átnézte a versenyszántásra kiegyenlített Kis-Kapos alatt fekvő táblát, a zöld ágakból alkotott lugast, a lóversenytér lobogóit s a közönséghez levelesszinné átvarázsolt állást.

S mind ezt csakugyan már jókor rendben is találta a közönség; mert a 11-dikén Csicserbén megtartott választmányi-gyűlés eleve mindenkinek kiszabta működési körét. Így Orosz Márton elnökle alatt a versenyszántási bizottmány, de különösen Illavathy János, Orosz Mihály s Szathmáry Samu urak még szombaton kikarózták, felbarázdoltatták a legrendesebben a szántástér s elrendeztették az állást. Petrovay Ákos elnökle alatt pedig a lóverseny-bizottmány s különösen Csicsery Antal Dráveczky Gr. Sztáray Béla a gyepek kikerekítését eszközölték.

Kaposon fogat fogatot ért június 15. jóval 10 előtt, mikor a bíráló bizottmányok működésüket megkezdték; a fellobozózt sátor körbe szorították az uri fogatok, igás szekerek s a versenyre kiállott ekék. A bíráló bizottmány összeírván ezeket, számszerint 29-et, (ebből 15 gazdáké) *) — sorshuzás szerint beállította helyeikre.

Pont 10 órakor, midőn minden szántónak megmagyarázattatott teendője s miután ünnepélyesen elfogadta az egyesületi elnök Horváth Gábor — az országos Egyesület küldöttségét [Gr. Buttler Sándor, Lónyay Gábor (ki betegsége miatt meg nem jelenhetett) Vezérle János urakat] továbbá Dercsényi Kálmán elnökle alatt: Boronkay László, Bernáth Dániel, b. Fischer Gusztáv, Kosuth Gábor, Petrovics Elek, Pilissy Ferdinánd, Szentlélek Géza; Szirmay Géza s Gyula, Vass Gyula, Viczmándy, Vladár Kristóf s több zempléni megyei urakat számszerint 21-et, az összes közönség nagy érdeklősége mellett megindult a versenyszántás. A bíráló bizottmány alapos s szabatos észrevételeit nem egy jó megjegyzéssel kísérte a munka folyamát nagy érdeklőséggel figyelő mezei gazdák

* Az országos tót-megyeri versenyen sem volt több. V. Z.

gyülekezete. Az igás jóság egy ballepese, az eke legesekélyebb félrehajlása, el nem került figyelmüket s az észlelőnek felülnhetett az értelmes arc-kinyomat, mi általában a magyar faj jellege s ez alkalommal az ügy által észlelt érdeklőségek hő tanujele volt. S a hangulat ezen emelkedettsége előmlött az ünnepély egész folyamánát; talán épen a futtatások bevégezése után nyilatkozott csak hangosabban a ki-kitörő helyeslés.

De nem is csoda. Mert ha a versenyszántás maga már sikerültnek mondható, semmiben sem engedett ennek a lóverseny. A mezei gazdák közül 9-en álltak elő s egy többen indultak el. Mindjárt eleinte Kódus János lebukott lováról, azonban felpattanva, utólérte az ez alatt kibontakozott lovasokat. Közte s a harmadik közt azután érdekes verseny fejlődött ki s csak egy fővel maradt vissza ettől. Ez érdekes küzdelem méltánlása tekintetéből Nagyfejeő Gyula 10 frtot tett le az elnök kezébe kiosztás végett oly formán: hogy a negyediknek 4 ft az első háromnak 2—2 frt osztásék ki.

A lovászdijra versenyeztek 7-en; nagyelőnyel nyert Orosz Márton két lova. Végül Dráveczky Aurel gr. Károlyi féle 5 éves telivér pej kancáján Junón, gr. Török László pedig gr. Sztáray Antalnak bábolnai telivér 5 éves sárga kancáján Irmán álltak ki színeikben. A futás közben mind a két ló kitörvén, az ezokból kétszázé lett s eldöntetlenül maradt versenyt a hirtelen támadt zápor miatt ismételni nem lehetett, pedig mindenki ohajította ezt. A sebes zápor szétkergette a közönséget s így a versenyek után tervezett társalgás a hölgyekkel (kik közt idegen megyebelieket is: b. Horváth, Lónyay, gr. Vay-ékat tisztelhetjük) valamint az ünnepélyes díj-kiosztás is elmaradt. Azonban dacára az esőnek Horváth Gábor a visszamaradottakhoz egy erélyes felszólítást intézett s a jutalmakat a nyertesek közt kiosztotta.

Gr. Sztáray Tivadar 2 Napoleon d'or jutalmat tűzvén ki, a díjak ekkép osztattak szét:

- 1) Kovács János Vajánból faekével 3 ar.
- 2) Vezérle János bérese vas „ 2 N.
- 3) Szabó János Csepelyből fa „ 2 ar.
- 4) Petrovay Leökös bérese vas „ 8 e.f.
- 5) Felföldy Dániel „ „ (7 e.f.)
- 6) „ „ „ „ (6 „)
- 7) Gr. Buttler Sándor fia Aladár, ki mindvégig maga tartotta az ekét, — a díjról az egyesület részére lemondott.
- 8) Csicsery Antal bérese vasekével 1 ar.
- 9) Csizmár Péter Dobor. fa „ 1 ar.
- 10) Kiss Sándor N. Kaposról „ „ 1 ar.
- 11) Gyöngyössy Pál bérese vas „ 1 „
- 12) Lakatos István Dobor. fa „ 1 „
- 13) Gr. Buttler bérese vas „ 1 „
- 14) Csuha Sándor „ „ 4 e.f.
- 15) Orosz Márton „ „ 3 „

16) Késő János Doboruszkáról 2 tto tal.
 16) Haluska Mihály gazda Csicserből 2 e.f.
 A lófuttatásnál pedig a mezei gazdák díját nyerték:

- 3 ar. és 2 ft. 1) Szabó István Csepelből 7 éves barnapej herélt.
- 1 „ „ 2 „ 2) Erdei Mihály Csicserből 16 éves szép sárga herélt.
- 3 ez. „ 2 „ 3) Kuik János Doboruszkáról 5 éves setépej herélt.
- 4 „ 4) Kódus János Csicserből 6 éves kancája.

A lovászdíjjat nyerték:

- 1) Orosz Márton fakó kancája 5 éves 2 Napoleon d'or
- 2) „ „ pej kancája 5 éves 2 ar.
- 3) Budalázy Károly fekete mőnje 5 éves 6 ezüst ft.

A közönség eloszlása után egy császló-czi kovács ekéjével kísérletet tévén, a vál. azt helyesnek ítélte s közadakozás utján megszerezvén, jövő évben jutalmazásra fogja fordítani.

A közönség 2 és fél órakor vette kezdetét. Philippovics unghvári vendéglős csinos elrendezés, jó kiszolgálás, izletes étkei által valóban kiérdemelte magának vendégei elismerését. — Berti zenetársulata mulattatá a halgatókat. — A felköszöntések sorában: Horváth Gábor, Orosz Márton, Petrovay Ákos s Csicsery Antal az egyesületi küldöttségek s több vendégeikért emeltek poharat, mit gr. Buttler, Vladár Krist. Viczmándy s Iváncsy László köszöntek meg. Majd Horváth Gábor s a rendező választmány, továbbá Bernáth Zsigmond s Kandó Kálmán, valamint a hölgyekért s a versenyzőkért is emeltek poharak. Torday Ede különösen a mai ünnepélyben azon szemlének örvénd, a mit tarthatott ez alkalommal Unghmegyének anyagi terén kifejtett egysége, összetartása s gazdasági tényezői felett. Vass Gyula pedig gr. Buttler Aladár versenyszántásáról elmélkedvén, abból a nemes lelkű szülők azon elvét olvasa ki, hogy a munka nemesít. Tabódy Pál végül a nép közöl a verseny-nyerteseket kiemelvén, a főnyertes Kovács János gazda Vajánból egyszerű szavakban az egyesület iránti ragaszkodását fejezé ki s az egyesület hirdette eszmék hű követőjének vallotta magát. —

5 óra tájban azután a közellévő Császlóczi, Csicsery s Vajánba oszlott a társaság, magával vivén az ünnepély utáni lelkesedést, mi a zene fölhangzása mellett könnyen táncra tüzelte a fiatalságot.

Jun 15-ke behatott tehát nemcsak a megye egyesületi, gazdasági s közéletébe; de sokakra nézve s sokban visszavezette a társas életet is régi kellemes keretébe.

Csicsery június 15. 1863.

VEZERLE ZSIGMOND.

Néhány szó gazdasági kiállításainkról.

(Vége.)

Áttérve azonban gyárainkra, itt a Tokaji hordógyár, melynek gyártmányai a jövő évben már ugyiliszem megjelenendnek, ezután jó a Velejteki malmom, s itt legyen szabad állítanom, miszerint a malmok (akár gőz akár víz erőre) érdekességünket a legnagyobb mértékben jogosultak igénybe venni. a menyiben felvidékünk valamint folyókkal s gazdag patakokkal bír a tisztán vízi, ugy elegendő fával a gőzmalmokra, s melyek bárha mennél nagyobb mennyiségben terjednének, mert esalhatlanul áll az, hogy a búza helyett sokkal nyereségesebb kiviteli cikket képezne a kész liszt. S már van is a mi felvidékünkön két malmom három három köre a Labore völgyén a Schuster testvéreké, melyeknek egyike 3, másika 2 év óta áll fenn.

Ezeknek gyártmányait tehát legyen alkalmunk összehasonlítani a velejteki, s a menyiben a szomszéd megyék mindenemű kiállítási cikkei — hitem szerint — nem csak ki nem zárandók, hanem ezek az üdvös versenyek előmozdítása céljából a kiállításra fel is hivandók: a Radványi, a Kassai, N. Sárosi gyártmányokkal, s mind ezeket a bár malmom nevet nem viselő, de még sem egészen közönséges szerkezetű N. Mihályi, Polyánkai, Szacsuri, N. Kemencei, Hazsinai, vagy akár mely más malmom gyártmányával.

Ezután megemlítem a Sárospataki malmomkő gyárt, melynek köveit a nagy világ is ösméri már s melyben a gyártás napról napra nagyobb mérvben foly, hasonlitsuk össze ezekkel még egyszer a Fonyi ilyenmű köveket. Ugy hallom hogy Mádón is nyitottak egy ily bányát, esztendőre lássuk ennek gyártmányait is.

Ezután szóljunk a Szinnai és Cz. Béla vasgyárról, és vasöntödéről, mely özvegy gróf Csáky Tivadarné tulajdona, ebben a vizerőn kívül két gőzgép és egy gőz kalapács van, s a vasat tökéletes gyári pon-

tossággal hengerezi, nyírja, esztergályozza, és simítja, s évenként nagy mennyiséget 20—25 ezer mázsát gyárt. Van még N. Kemencén egy kisseb szerű ilyen gyár is.

A Mogyoróskai cementmészgyár gyártmányait is ismerjük mi is, s a nagyobb világ talán nálunk is jobban, s láttuk is a mult kiállításon, de azért hadd lássuk őket újra, tulajdonosa a lelkes Benczur József nem fogja őket megvonni tőlünk.

Van még Haburán, Borón és Mikován, özv. Szirmay Antalné, Szirmay József, és a gr. Keglevich család birtokain közsörükőbánya, melyeket Rác Bertalan bérel, és azokat valóban gyárilag idomitatja. Lássunk azokból ismét több példányt.

Van ezenkívül több oly kőbánya, melyekből faragott épületi kövek készíttetnek, lássunk mindenikből példányokat. Valamint a jobb eszerép s téglagyárakból is, továbbá lássunk olajat, szeszt, papírt, hamuzsirt, sindelyt, meszet, vászont, bőrt, gyékényeket, kasokat, kosarakat, szalmakalapokat s a t.

Szólitsuk fel továbbá az illetőket a szomszédban hogy a Telkibányi és Hollóházi porcellán edényt, a Radványi kályhát s a t. ismét láthassuk kiállításunkon, valamint a Kassán létező gyárakat is, hogy gyártmányaikkal minket ösmertessenek meg.

Vége vannak még bányáink is, a Bányászai vasbányák művelet alatt, és a Mernyiki kénesőbánya, a Ladmóczi rézbánya, s főleg a Zamutói opálbánya, melyek bár parlagon hevernek is, lehetne még is ezen bányák köveiből, valamint másvidékeleiből, s ha valahol közszen találtatnék abból is látnunk példányokat, főleg pedig a N. Mihályi opálokból, — ez utóbbi annál inkább érdekes tárgy, mivel ezen opálbányák a sáros megyei Vörösvágásával együtt, mely a Zamutótól alig egy fél órányira fekszik, egészen azonos, az egész európai szárazföldön egyedüliek.

Ennyi érdekes tárgy megérdemli, hogy azok özvegyüjött kiállításával tüzetesen és előszeretettel foglalkozzunk, s nem kétlem, hogy a szomszéd megyék is minden nálunk kiállítandó szakokból vett külde-

ményeikkel fognak velünk együtt versenyezni, a kiállítás mellett végre ha csak mulatságból, az Ungmegyeiek példájára egy kis lóversenyt is rendezhetnénk.

MATOLAY VICTOR.

Eszmefuttatások a polgáriassodásról.

II.

Napjainkban — bár még nem igen érte el a netovábbot, — igen messzire haladt még is a tudomány és ügyesség. Tudományos intézetek mind inkább széles körre terjesztik, ugy az elvont, mint a gyakorlati tanítványokat. — Gazdasági intézetek — jó példa, dijjak és hitel által buzdítják a tenniakarót. Az elvont tudományok főfeladatául pedig azon kérdés megfejtése jutott, hogy miként lehetne a jólétnek legmagasabb levő módok által a jólétnek legmagasabb fokát elérni? Gyakorlatilag azt kell felelünk, hogy munka, és önuralom által.

Az ember eredeti és állapotában éppen ugy kereste ösztöneinek kielégítését, mint ma a vad állatok. Ha éhes volt gyümölessel vagy leölt vadak húsából elégité ki gyomrát. A hideg és a vihar ellen, vad bőrbe takaródzott, odvas fába vagy a föld üregeibe bujt. Ma már, a polgáriassodott ember nem élhet így napról napra, kénytelen előre gondoskodni jövő szükségéiről; fárad, dolgozik és munkálkodik előbb, és munkája után él. Előbb szánt, vet, és arat, s csak azután élvezheti munkája gyümölesét. Egyik aratástól a másikig, ebből kell élnie, nemesak, de meg is kell takarítania valamit, hogy előre mellessen. Az, mit ekként megtakarítunk, leend a tőke, mely mint láttuk az által keletkezik, hogy birtokosában volt annyi önuralom, hogy fel ne eméssze és elne feesdrelje mind azt, mit munkája által szerzett.

Közönségesen gyakran halljuk a földet is tőkének neveztetni; pedig a föld csak annyiban tőke, amennyiben a munka azzá teszi azt. Élelemszerek, barmok, gépek, ruhák, kézi eszközök sat. szóval mindaz, mi

TÁRGA

A két szerető sziv.

Elbeszélés.

Szépalfudy Ferencről.
(folytatás)

Gyermek volt, ki senkinek nem vétett s mégis, mint ártatlan bányának szenvednie kelle, atyja győzelmeiért ő neki kellett vezekleni. —

Nem akarom a szerencsétlen herceg életrajzát adni, nem akarom szenvedéseit elősorolni, csak egyszerű s rövid történetet fogok elbeszélni, ha a nyájas olvasó oly kegyes leend s meghalgtatja:

Az idő esteledni kezd, a két barát együtt van s mint látszik készülnek valahova, mert nagyon elvannak foglalva öltözékeikkel.

— No, jól vagyok e Károly? nem ismernek-e rám? — kezdé a herceg a beszédet. Ah ugy szeretnék már kibontakozni az örökös egyformaság tömkelegéből; ugy szeretnék már egyszer kedvemre mulatni; de itt az udvarban mulatni? oh! itt csak imádkozni lehet; nézd meg csak, talán mehetnénk is már kedves Károlyom, jó vadász vagyok, nem ismernek e meg? nem ismerik-e meg a vadász mezbe öltözött herceget?

— Ugyan ki ismerné meg fölségedet?

— Ej! fölség! megint e förtelmes szót hallom, mikor lesz szived bizalmas, egészen bizalmas irántam? mikor dobod félre azon szenvedhetlen címezést? mikor fogsz egyszer már kedves barátodnak, Feridnek hívni? Hisz kit szeretnék még ez életben, ha téged nem? kinek mondhatnám el búmat, bánatomat? kivel közölhetném szívem titkait, ha veled nem? légy tehát már egyszer egészen az enyém! — szólott a herceg, s zokogva borult a százados nyakába!

— Ne sirj barátom!

— Így... így, most már szeretlek! Oh szólj! most minden szebben hangzik ajkaidról. Ugy-e mondani akarod, hogy te is szeretsz, hogy neked sincs titkod? tudom! tudom! jól van!

— Igen! ugyan! ezt akartam mondani, mit már annyiszor ismétlél, de most ideje, hogy az előkészületek után lássak, mert különben célunk elérése eredménytelen leend.

— Eredj hát... eredj jó fiu!

— Milyen derék, milyen becsületos egy ifju — mondá a herceg, midőn Károly eltávozott. — Egyetlen sziv mely irántam rokonszenvvel viseltetik. No de mégis jutalmazom hűségét; legyek csak francia király, tábornoknak, ... kevéssé, segédkirálynak teszem! Oh!

mit beszéllek? királynak! én fogoly? de hisz nem lesz mindig fogoly a hatalmas uralkodó fia!

— Mehetünk! — szóla az épen most belépő Károly, s pár perc mulva már lovaikon ültek. — Kövessük hőscinket. — Szépen egymás mellett halad a két barát beszélgetésbe eredve; mögöttük pedig egy lovász üget. Alig haladnak egy negyed órát, midőn már hangos zeneszó úté meg füleiket.

— Ah! csak hogy már itt vagyunk — szóla a herceg — láthatjuk a sok szép szüzet, s valahára kibontakozva abból a kolostori élet hálójából, élvezhetjük kissé a világot; oh! milyen jól fogunk mi itt mulatni. Ugy-e Károlyom jól fogunk mulatni? te is jól fogsz mulatni, meg én is jól fogok mulatni, mily boldogok leszünk!

Ezalatt egészen a helyszínére értek. Szép mulató hely volt ez természetalkotta liget közepette, magas sudar fenyők között, hol gyönyörű oszlopokon nyugvó fődél alatt — melynek nyílt oldalain a szél alá s fel sétáhatott — zajos táncba elegyedett a két nembeli ifjuság... Gyönyörű viruló leányok lejtettek párjaikkal, délceg fiatalok karolták körül kedveseik karesu derekát; vigtség, jókedv, szépség, minden jelen volt. Ide jöttek ifjaink mulatni s esakugyan jó helyre jöttek. Midőn

az újabb szükségek fedezésére fordított munkához és munkásoknak szükséges, teszi azon tőkét melynek mennyiségétől s minőségétől a társadalom jóléte függ.

Egyesekből állanak a nemzetek, egyesek vagyona öszvesen képezi a nemzet vagyont, s egyesek jóléte a nemzeti jólétet. Hogy a nemzet tőkéjéből egyes egyénekre mennyi fog jutni, azt az egyéni jellemek döntendik el. Vagyoni egyenlőséget képtelenség még csak gondolni is: mert ha egyszer kivihető volna is, már másnap megszűnne az egyenlőség, s annak ki szorgalmas és takarékos, többje lenne mint a lustának avagy pazarnak. Vegyünk csak például két mezei gazdát: földjeik egyenlő nagyok és szomszédosak, s a tudás és ügyesség szinte nem hiányzik egyiknél sem. Ugy, de Péter józan, szorgalmas, és önmegtartó, Pál ellenben lusta, részeges és pazar. Péter megtakarít fáradsága gyümölcseiből, barátságatlan idő és gyermekei számára. Pál ellenben már fél év alatt megemésztí mindazt amije termett, s adósságba veri magát. Nagyon természetesen már most, hogy Péter jólétet áraszt családjába, gyermekeit jó példa és intés által neveli hasznos jó polgárokká és taníttatja is tehetsége szerint, Pál ellenben tönkre jut, családja mások könyörületére szorul, gyermekei rongyosak, piszkosok, hon rosz példát látnak, iskolába nem járnak, lesznek belőlük végtére vagy koldusok vagy szolgák, vagy — mi még ennél is rozsbab — tolvajok. Az, akinek nincsen annyi tőkéje, hogy míg munkáját értékesítve láthatja, azon élhessen, az kénytelen munkáját olyanoknak adni el, kiknek van annyi tőkéjük, hogy magukat is ötlet is eltarthatják, s a kik aztán azért veszik meg munkáját, hogy nyerjenek azon. Az ilyenek kik munkájukat eladni kénytelenek bérért, béresek, szolgák, napszámosok, szóval másfél — a bért adótól függetlenek, az az: nem önálló, nem függetlenek. Amint igaz ez egyesekről, úgy igaz nemzetekről is. Vajmi nagy volna két olyan nemzet közt a különbség, melyek közül egyik csupa Péter, másik csupa Pálhoz hasonló emberekből állana.

Az mondják hogy a munka megne-

beléptek, minden szem rájuk volt függesztve. A két vadász megjelenése nagy változást tett a kedélyekre; különösen a szőke vadász vont magára a figyelmet. A szép Lenke olyan sokáig legettette szemeit a göndörhaju ifjun, a szép termeten, hogy ennek is föltűnt. Lenke egy főerdésznek volt angyalszépü leánya; egész környék ifjai vetélkedtek, hogy szerelmét megnyerjék; de még nem találkoztott senki, ki egyszerű vonzalommal nagyobb rokonszenvet gerjesztett volna maga iránt, s ime a fiatal herceg halvány arcával, karesu termetével s azokkal a nagy kék szemével, már az első látásra is rendkívüli behatást gyakorolt. Pedig nem tudta, hogy azon egyszerű vadász öltöny alatt egy világhódító vére, egy császári utód, egy szerencsétlen herceg lapang. A mint mondám tehát, Lenkének föltűnt a délceg vadász; de ellenben Ferencnek is szemébe ötlött a bájos vadászleány. Alig vehette le tekintetét a remek termetről. Nem tudta, mit csodáljon: a korom sötét haját, az alabástrom bőrt, a tüzes fekete szemeket, vagy a lilium arcakat? Egyenkint s összevéve e tulajdonok nagy behatással voltak rá. Ilyet a paloták termeiben soha nem látott, ennél szebb nyíló virágon még nem pihentethet szemeit.

Elvégződött az első tánc, . . . megpendültek újra a hangszer burjai; ifjaink sem

sit, lehet hogy igaz; de az még igazabb, hogy az önuralom uralkodóvá tesz; egyes uton a jólét, függetlenség és szabadsághoz vezet egyeseknél úgy mint nemzeteknél. Az, ki megszokta a nélkülözést, sokkal nehezebben vetemedik roszra, mint az, ki nem tud uralkodni önmagán, vágyainak ellent nem állhat s azokat csak lelkiismerete árán vásárolhatja meg. Hatalmunkba van jólétet árasztani magunk körül; de erre megkivántatik, hogy előbb nélkülözni is tudjuk azt, s az, ki kényelemben vágyik élni, fáradjon és dolgozzék előbb.

BERNÁTH DEZSŐ.

Fővárosi levél.

Pest, június 12.

A császárfürdői első estély tegnap véghez ment, s habár Buljovszkyné fellépte miatt kevesebben jelentek meg, mint különben megjelentek volna, még is szép számu s gyönyörű hölgykoszoru gyűlt össze; már 8 órakor megkezdett a tánc a fák árnyában — a beeresztett padozattal bevont udvaron, — mondhatom a feldíszítés meglepőleg szép s a ntiszt. Argalmasrend főnöke s Toldy felügyelő urak a legnagyobb mértékben megérdemlik a közönség háláját mindazért, mit a fürdő udvara feldíszítésére nézve — mint minapi levelemben is említettem — a vendégek kényelmére s multságára tettek. De im, mit dícsérem mindig Toldy urat? inkább dícsérem szép leányát Bertát, ki a tánc-estély legszebb ékei közé tartozott, s ha kérde; kik voltak, különben a legszebb hölgyek, erre már bajos felelni, mert a szépség relativ fogalom s az izlésdolga, de Gelényné, Gyöngyössiné, s Gálkné Laukáné, — mind gyönyörű magyar nőkötökben — Bánóczy Emma, Frombach Berta, Traichlinger Fay urhölgyek (a Ferenczy nővérek nem voltak, jelen) s a Zsömböry nővérek s a t. a szép koszoru legszebb rózsái voltak; — a vig multság reggeli kettőig tartott. Hasonlólag vig s látogatott volt az előbbi estén a Rudas fürdő előtti sétányon tartott tánc-estély is hol Tölgyesy Ida, Flór Laura s Tu-

akartak tétlenül vesztegleni, táncosnő után láttak. Ferenc Lenkéhez sietett, hogy fölkérje a következőre s elisnyerte. Látszott a szűz arcán, hogy neki is mily jó csik, ha ezzel táncolhat.

Rokonszenves szívek hamar megértik egymást: egy kézzsoritás, egy — egy édes tekintet többet mond ezer szónál.

Ferenc és Lenke is megérték egymást; nem kellett hónapok, napok, hogy szívükben az a bizonyos virág, mit: szerelemnek hívnak fölfakadjon; náluk ez mind pillanat műve volt.

A szép vadász mindig csak Lenkével táncolt, s a bájos leány ezért cseppet sem haragudott. Az idegen area kiüzte eszéből az eddig látott minden férfi képet; szebbnek tűnt föl ez s csak egyedül szépnek, . . . a többi mind rút volt mellette.

Beszélgettek, esevgttek, mult az idő s a multságának vége lön.

Milyen szomoruan s mégis milyen boldogan szoritotta meg a vadász a szép Lenke kezét, milyen heves csókot nyomott a hófehér ujjakra, midőn távozott. Megigérte, hogy nemsokára megfogja látogatni.

Oh! ha a szegény leány tudta volna, hogy a szép vadász herceg, fejedelmi vér, milyen bús, milyen boldogtalan lett volna. De ő

róczy Juliska urhölgyek tűntek ki leginkább. A toillettek mind két helyen egyszerűek, izlésteljesek, s túlnyomólag magyar szabásuak voltak, különösen jól nézett ki Zsömböry Ilka s Aranka — ketten együtt nemzeti színben, az az: fehér ruhákban, az egyik zöld, a másik piros díszítéssel s pártákkal. Mielőtt elválnék a császárfürdői bálaktól megkell említenem Gajáry Antal egykori fegyvertársamat s jó barátomat, kinek köszönhetni főleg a császárfürdői bálók létrejöttét s ki mint rendező-választmányi elnök mind a helyiség földíszítésére mind a vendégkoszoru egybegyűjtésére nézve tevékeny buzgóságot fejtett ki, s az estély alatt majd e, majd ama ponton — mint lepke a rózsák közt — mulattatá az ifju hölgyeket, s a tisztos garde damok seregét is, kik közt egyébiránt egy — a feljebb említett szép ifju hölgyek egyikének anyja — oly jól néz ki, hogy akár a táncosnők diszkörében is a szebbek közé tartozott volna.

Mint érdekes ujságot irhatom még, hogy a nemzet-gazdaszonyai, az az: azon nő-társulat mely ekkép nevezi magát, s melynek szép terve, egy országos árva-leány gyámitézetet létrehozni, az eddig begyűlt pénzből megkezdendi áldásteljes működését az által, hogy — mivel jelenleg még nem tarthat saját helyiséget — 4 Catholikus árvát a szürke-nénikékhez s 4 protestánst az evangelicus árvaintézethez adand be. Az egyesület hetilapja is fog kiadni, melynek szerkesztője Vachott Sándorné leend. Az egyesület élén mint pártolónő a lelkes Zichy Pálné Kornis Anna áll, mint szinte Hollán-Békássy Antonia s Královánszky urhölgyeknek is nem lehet elég hálát adni a nemes buzgalomért, melyel a szegény árvák ügyét körülkarolják. A grófnő azt hiszi hogy a társulat lapját a magyar mágnásnők tömegesen pártolandják. Vederemo! ideje is lenne már, hogy valamely lapot pártoljanak, mert eddig valamennyi nők számára irt lapnak, csak 37 mágnásnő előfizetője van.

Ma láttam a műlapot, melyet Emilia, mint mellékletet adand jövő félévi előfizetőinek. A kép: Bornemisza Anna egy órai uralma — a legszebb kép, mely eddig hazánkban megjelent. Emilia annyit tesz lapja szellemi érdekessége emelésére, s oly műmellékleteket ad, hogy megérdemlé, mi-

erre nemis gondolt, hogyis gondolhatott volna.

Alig várta, hogy az ismeretlen kedvest újra láthassa.

Mióta az idegennel találkozott, mióta vele beszélt, hallotta csengő hangját, nyájás szavait, új világ nyílt föl előtte: a szerelem világa.

Ferenc is midőn hazatért, mindig a szép vad-szeleányról álmodozott, ábrándozott, míg végre szeméi is e gondolattal csukódtak nyugalomra.

II.

Pár héttel az előbbi fejezetben említett multság után, csinos lakba vezetem a nyájás olvasót; e lak pár negyed óranyi távolságra van az osztrák fővárostól, s szép külseje is már magához vonzza a szemlélőt, hej! de hát még belseje? Aki ezt egyszer megpillantotta, annak baloldalán az a valami amit szívek hívnak, sok időre heve. ebben fogja verni a csont falakat. Kinem találja ki hogy abban bizonyosan szép leány lakik? szép bizony! még pedig a szó legszorosabb értelmében leggyönyörűbb barnaleány.

(Vége köv.)

ként előzetesítői száma annyira szaporodjék ismét a jövő félévben mint januárban szaporodott. *)

Remellay Gusztáv.

Teplíc Junius 7.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Felvidék” — programja értelmében vegyes tartalma s szépirodalmi része mellett — gazdasági, ipar, s kereskedelmi lap is lévén, célszerűnek találom mindenképp előtt — útbán szerzett s a gazdaságra vonatkozó tapasztalataimat önnel közleni. Valamint Ungban, úgy Nyíren is a vetés meglehetősen állapotban van, de már Debrecenről kezdve az egész alföldön annyira kiszáradt, hogy alig van nyoma, s csak nagyító üvegen nézve lehet megkülönböztetni a bevetett földeket az ugartól; a juhok éhen döglének s ez — valamint a legelő hiány — az oka hogy darabját már most is egy forintjával lehet megvenni, sőt ha az idő így tart — még olcsóbb is lesz; — ha most nálunk a felvidéken pénz volna — legelőnk meglehetősen lévén, jutányosan vehetnénk juhokat, mert különben egészségesek, s híhető hogy a jövő évben valamint a juhok, úgy a gypjunak is jó ára lesz.

Pestről egész Genserndorfing a vetés jobb mint középszerű, s ez lehet az oka, hogy Pesten a piaci árak — az ország egy részéről rossz hírek érkezvén — minden percben változnak, s a kereskedők, a következő aratás eredménye fölött nem jöhetnek tisztába, mert mitán Magyarországon kívül általánosan igen szép lábon áll a vetés — a mit Genserndorf-tól Prágáig magam tapasztaltam — kivitelre kevés remény lévén, a piaci árak csökkenését s emelkedését egyedül a belföldi termés fogja meghatározhatni. —

Szekezem — melyen Carlsbádba leszek menendő — megérkezvén, kénytelen vagyok levelemet bezárni. **)

Aldás kedves Hazánkon.

W.....

Munkács junius 9.

Ide s tova két hónapja, hogy a „Felvidék” szép sikerrel s még szebb célból megkezdé pályafutását, de lapjában Munkácsról, eddig egy árva betűt sem olvashatánk, mi annál feltűnőbb, minthogy ez élénk kereskedelmi város Ungvárszomszédságában, attól csak egy jókora verébgránnyira fekszik s attól operenciái tengertől vagy átgázolhatlan lápoktól egyáltalában elszigetelve nincs. Valóban feltűnő az a közöny, melylyel napjainkban egymás irányában viseltetünk, egyes emberek úgy, mint egyes vidékek; olyszerűleg élünk, mint a fővárosok lakói, kik laktársaikat, annál kevésbé szomszédaikat ismerik; egymást egészen mellőzik s egymás javával vagy sorsával épen nem bibelődnek. De ez nem is csoda egy részt: annyi jelenben a baj s panasz, hogy jobb egymás jeremiáit nem is hallani. Általános a panasz a pénzüke miatt: hogy oly

*) Adja Isten szívünkben kívánjuk. — A gyönyörű jutalomképet mi is láttuk, s még sikeresebbnek találtuk, mint az első félévi volt. — E nagyszerű kép a helybeli es. kir. postahivatalnál megtekinthető.

Szerk.

**) Fördői tudósításokat is kérünk Szerk.

gyér, mint az igazszívű és őszinte ember, vagy áldozatra kész barát. Igaz, hogy a pénz esőképp nem hullhat az ember hátára s fáradozva kell keresnünk azt, mi nézetem szerint egyik főoka annak hogy sok a munkától irtozó ember szükölködik pénz és jólét dolgában; és ha itt — ott megfordulván látom, miként a megátalkodott panaszokdó gyakran fényűzési cikkekre, vagy épen kártyára bőven és pazonon veti ki tárcája tartalmát: mosolyra nyílnak ajkaim s meggyőződöm, miszerint a panasz jelenben leginkább a korszellem kifolyása, mely lassan szokássá válik. Kinek erős karja s még erősebb akarata van; az nem tarthat attól, hogy erszénye mindig üres maradjon, kivéve, ha a sors sujtó szeszélye nehezedik rá s az kérelhetlenül osztja súlyos csapásait, mint alföldi hontársainkkal történik, kiknek tavaly sokhelyt a vízár, most szárazság teszi tönkre legszebb reményeiket. E csapás sajnálatában s részvételében mi felvidékiek annál fájóbb szívvel osztozunk: mert hála az égnek, Beregben — főleg Munkács vidékén, áldottak a mezők, gazdagok a vetések; sőt sokhelyt oly buja az őszi, hogy dűlésre hajolt. Így állunk, — hála Bachusnak — a szőlődolgalával is; míg mi, ha valami nem várt csapás nem ér, középszerű termésre számolunk, addig, mint hallom, Beregszász és Muzsaj környékén a legdúsabb szüretnek néznek elébe. Valóban különösen vagyunk mi magyarországiak: míg a haza egyik végén áldás, — addig a másikon csapás; egyszer az ég megeredt csatornáit, másszor a napsugárai emésztnek fel mindent. Míg egy évben a kárpáti tótságban a burgonya sem terem meg, s a lakosok az éhségtől vacognak, s fakérgen rágódnak: addig az alföld kövér térein Nilus tójbéli áldás uralkodik — s véletlenül ismét megfordul a kocka s hol előbb koplaltak, ott tán — mit nem hiszek — közönyösen hallgatják a nyomorba esett alföldiek panaszait. Így megy ez a világon; régi közmondás: Nemo ante mortem beatus!

r. l.

Vegyes hírek s ujdonságok.

* Remellay Gusztáv az unghvári szegény tanulókat segélyező egyesület rendes tagjává bejelentvén magát, az első évi illetéket szerkesztőségünkhöz be is küldötte.

Ez uttal kijelentjük, hogy szerkesztőségünk utján hasonló bejegyzések s adakozások bárki által is tétethetnek. — Ily megbízásoknak mindig örömmel megfelelünk.

* Ugyancsak Remellay Gusztáv „Árpád Ilon” című két kötetes regényére (az előfizetési határidőt meghosszabbítván) még mindig előfizethetni; kik szerzőnek Hunyady János, Multunk hölgyei, Kereszt és félhold, Ábránd és való sat. műveit ismerik, azoknál feleslegessé válik az ajánlat; s Remellay, ki vidékünk iránt annyi érdekeltséget tanúsít, megérdemli, hogy legközelebb megjelenendő műve — főleg vidékünk hölgyei által — kellő pártolásban részesüljön. Előfizetési ár 1 ft. 50 kr. vászonba kötött, arany ékítésű s szegélyű diszplányoké pedig 2 ft. 50 kr.

* Folyó hó 15-én délutáni 2—3 óra között Nehrebeczky Dózi, 6-od osztálybeli

tanuló saját szállásán szívén lötte magát, s pár pere alatt kiszenvedett.

* Petropolis Kaucsuk ember két előadást rendezett városunkban zsufolt ház előtt. Ügyessége valóban bámulatos.

* Szobránczon a fördői vendégek még e hó folytán egy hangversenyt akarnak rendezni — közelebb elhunyt országos-kedvességű költőnk Lisznyay Kálmán siremlékére jövedelmezőt. — A helybeli műkedvelő-társulat igazgatósága e végből felhivatott, hogy a tagok közül néhányat közreműködőkül ajánljon; s megvagyunk győződve a felől, hogy a lelkes műkedvelő-társulat valamint nő-ugy férfi tagjai is a legszivesebb készséggel nyujtandnak segédkezet ezen magasztos eszme kiviteléhez.

S z i n h á z.

r. — Az itt működő szintársulat által három néhez darabot lattunk előadva ugyan is: Marótban, A jó barátok, Az ördög és parizsi vakleány címűeket; s örömmel tapasztaltuk, hogy a kevésbé kikialtott vidéki szintársulatok közt is akad olyan, mely a jobbak közé méltan sorozható. Mind három előadás annyira sikerült, hogy az unghvári színházi közönséget — melynek pedig egy része eléggé finnyas — a szó szoros értelmében kielégíthet. A fiatal igazgató Breznay Géza — ki egyszermind rendező is — úgy látszik megtud-s megis akar felelni hivatásának; — s igen kívánatos, hogy a közönség nagyobb figyelemre méltassa e derék szintársulatot, annál is inkább: mert az eddigi előadásokból, csak is az utolsó adta ki a napi költséget. — Ma adatik: A háza s s a r o k k a n t j a i, s szeretni fogjuk, ha a műbaratok allitásunk valódiságáról — személyesen meggyőződnek. Jövöre a személyzetet is megismertetjük.

VÁSÁR.

Unghvár. jun. 18. hetivasárukon a piaciárak lejjebb száltak:	
Buza köblönkint	7 ft 60 kr.
Gabona —	5 — 60 —
Tengeri —	5 — 60 —
Arpa —	3 — 80 —
Zab —	2 — 20 —

Időjárásunk e héten borás, szeles, hideg.

HIRDETÉSEK.

Szülőket érdeklő.

„A nemzetre legártalmasabb a nép szaporátlansága — és ugyan megfelelőleg ezen tárgyra az eddigi megszámálhatlan okok — ezen elvnel fogva feladatunknak ismerem nemzetem szaporását elősegíteni, és ennek utjában álló okokat eltávolítani: ily alapos okoknak veszem föl, a leányoknál a magtalanságra vezető sápkort. Nemkülönb a különbféle nyomoruságokat gyártó Scrofulát; Görvélyt itt helyben bizton gyógyszererek; ezennel köztudomásra bocsátom azt, hogy oly szülék, kiknek gyermekeik ezen fent említett bajokban szenvednek általam bizton és gyökeresen gyógyíttatnak ki, hazámnak bármely egyes vidékeire, rendszeren leirt betegség tárgyában levél utján bárkinek is — minden időben szivesen közlöm orvosi tanácsomat. Lakásom Nagy-Mihály Zemplén megye.

Kelt junius 9. 1863.

Ocsváry Ede,

orvos és szülész,
és a m. k. t. t. r. tagja.

A szobránczi nevezetes Péter-Pál bál folyó hó 28-án fog megtartatni. — A legkényelmesebb ellátásról gondoskodva van; s az unghvári első zenetársulat, jó zenejátékáról biztosítja a nagyérdemű közönséget. Bementi díj: 1 for. E. ALAJOS rendező.

Felölös szerkesztő s kiadó-tulajdonos Bánóczy Ferenc.

Ungvárt, Jäger K. betűivel.

Uj előfizetések a Felvidék július-decemberi félévi folyamára 3 frtjával elfogadtatnak.